

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ

ਪਾਸੀ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਰਾਜ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਬਨਵਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

1956

1956 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 843

28 ਦਸੰਬਰ

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1898 ਦਾ V)—ਸੈਕਸ਼ਨ 435—ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ (1953 ਦਾ IV)—ਸੈਕਸ਼ਨ 51, 66(1) ਅਤੇ 72(2)—ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ—ਓ.ਆਰ. ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੋਧ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਦ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 77(2) ਅਤੇ 66(1) ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਰਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 403 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਨਿਗਰਾਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 66(1) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਬਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਐਕਟ ਦੇ 72(2) ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 51 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੁਝ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਐਕਟ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਉਲਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼. ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਡਾਇਲ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਰੋਹਤਕ, ਗੁੜਗਾਓਂ, ਨੇ ਮਿਤੀ 9 ਫਰਵਰੀ, 1956 ਨੂੰ ਸ਼. ਰਾਜਸਵਰ ਸਿੰਘ, ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਝੱਜਰ, ਮਿਤੀ 17 ਜੂਨ, 1955 ਨੂੰ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਮੋਲੂ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਕੇ.ਐਸ. ਚਾਵਲਾ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਰੂਪ ਚੰਦ ਅਤੇ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਮਿੱਤਲ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਜੱਜਮੈਂਟ

ਪਾਸੀ, ਜੇ. ਇਹ ਧਾਰਾ 439 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਰੋਹਤਕ, ਗੁੜਗਾਓਂ ਵਿਖੇ ਮਿਤੀ 9 ਫਰਵਰੀ, 1956 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਝੱਜਰ, ਮਿਤੀ 17 ਜੂਨ, 1955 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ। ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਥਾਂ।

ਮੋਹਲੂ ਰਾਮ ਨੇ ਪਿੰਡ ਕਲਸੀ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਈ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। 11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955 ਨੂੰ,

ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਈ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 448, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ 10000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। 100 ਜੁਰਮਾਨਾ। ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਝੰਜਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ (1953 ਦਾ ਐਕਟ IV) ਦੀ ਧਾਰਾ 95 ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੋ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੋਹਲੂ ਰਾਮ ਨੇ ਉਕਤ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗਲਤ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 447, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਮੋਹਲੂ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਫਿਰ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਗੁੜਗਾਓਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਲੈ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 435, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਮੋਹਲੂ ਰਾਮ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਸੋਧ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 435, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 435, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਕਾਲੀ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਰੂਪ ਚੰਦ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅਟੱਲ ਤਾਕਤ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 77(1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 51 ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ, ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼, ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 77(2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 403 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 66(1) ਜੋ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898, ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਦ ਸਿਰਫ਼ ਸੈਕਸ਼ਨ 77(2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 77(2) ਅਤੇ 66(1) ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਰਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 403 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 435, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 77(1) ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਜਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜੇਕਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮੋਸ਼ਨ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸੇ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੁਪਰਡੈਂਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66(1) ਅਤੇ 77(2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਬਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ

ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੁਝ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਐਕਟ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਡ ਦੀ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜੋ ਪੰਚਾਇਤ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਸੋਧ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ 17 ਜੂਨ, 1955 ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿਤਾ ਗਿਆ ਨੀਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਓਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by: Vikas Nabh